

новинного сайту ТСН.ua, на сайті Ради при Президентові Росії з громадянського суспільства та прав людини (скорочено "Рада при Президентові") був опублікований звіт, який був швидко видалений. Згідно з цим звітом про так званий «референдум» у березні щодо анексії Криму, явка кримських виборців склала всього 30 відсотків. І з них лише половина проголосувала за референдум - отже, лише 15 відсотків громадян Криму проголосували за анексію.

Як зазначається у матеріалі, розміщеному на сайті forbes.com, у звіті ТСН немає посилання на копію цитованого звіту. Проте, на сайті www.president-sovet.ru довший час був розміщений звіт Ради по правах людини "Проблеми кримчан", в якому обговорювались оцінки Ради результатів референдуму 16 березня. Ось цитата з цього звіту: «У Криму, за різними показниками, за об'єднання з Росією проголосували 50-60% при явці 30-50%». Це призводить до діапазону від 15 відсотків (50% x 30%) до 30 відсотків (60% x 50%), голосів за анексію. У Кримському окрузі Севастополя явка, за даними Ради, була вище: 50-80% [4].

Підсумовуючи все вищепераховане, можемо дійти до висновку, що повернути Крим залишається найголовнішим і найбажанішим завданням держави та особисто кожного українця.

Джерела та література

1. Uehling G. Everyday life after annexation: The autonomous republic of Crimea. *Ukraine and Russia: People, Politics, Propaganda and Perspectives*, 2015. P. 69-79.
2. Міжнародна реакція на анексію Криму російською федерацією. uk.wikipedia.org. URL: <http://surl.li/szvsf>
3. Базилевський І. В. Окупація та анексія Криму російською федерацією. URL: http://dspace.megu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/4028/1/Zbirnuk_materialiv_konferencii_2_023-9-10.pdf
4. Путінська «Рада з прав людини» випадково оприлюднила реальні результати виборів у Криму. forbes.com. 05.05.2014. URL: <https://www.forbes.com/sites/paulroderickgregory/2014/05/05/putins-human-rights-council-accidentally-posts-real-crimean-election-results-only-15-voted-for-annexation/?sh=1433d9adf172>.

Секція 4. ОСМИСЛЕННЯ ФЕНОМЕНУ ВІЙНИ: КОГНІТИВНИЙ, ФІЛОСОФСЬКИЙ ТА СОЦІАЛЬНИЙ ВИМІРИ

УДК 354+359.07

Войтко О., канд. військ. наук, доц.; Полевий В., канд. юрид. наук, старший науковий співробітник

Національний університет оборони України, Україна

КОГНІТИВНИЙ ВИМІР ВІЙНИ: ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Анотація. Західна військова доктрина розрізняє фізичний, віртуальний та когнітивний (пізнавальні) рівні або виміри операційного середовища. У конкретному операційному середовищі ви маєте перемогти за рахунок переваги у всіх цих, або в якомусь конкретному вимірі, у нашому випадку, у когнітивному. Тези визначають засади оцінювання когнітивної складової операційного середовища.

Ключові слова: Когнітивний вимір, перевага, цільова аудиторія, інформаційний вплив, лінія зусиль.

Voitko O., Ph.D., Assoc. Prof.; Polevyy V., Ph.D.

National Defence University of Ukraine, Ukraine

THE COGNITIVE DIMENSION OF WARFARE: EVALUATION TOOLS FOR DECISION-MAKING

Abstract. *Western military doctrine distinguishes between the physical, virtual, and cognitive dimensions or levels of the operational environment. In a specific operational environment, victory is achieved by gaining advantage in all these dimensions or in a particular one, in our case, in the cognitive dimension. The theses outlined define the principles of evaluating the cognitive component of the operational environment.*

Keywords: cognitive dimension, advantage, target audience, informational influence, line of effort.

Когнітивний вимір включає в себе рівень знань (обізнаності) про предмет; розуміння того, що відбувається (раціональне, критичне мислення) та здатність приймати адекватні рішення (вольовий фактор).

Перевага означає, що ми знаємо більше, краще розуміємо наявні данні, вміємо їх застосувати і швидше приймаємо якісніші рішення [1].

Підкреслимо, що тут ми не говоримо про когнітивні причини, що призвели до війни (з когнітивної точки зору людиноцентричного суспільства війна є абсолютним безумством), а розглядаємо пізнавальну сферу особистості уже в процесі війни.

Важливо, що розуміння війни особою буде різнитися від багатьох факторів:

– ступеню залученості до війни (військовий на "нулі", в тилу, військовозобов'язаний або доцент кафедри з бронею);

– від рівня освіченості та раціонального мислення (чи знає особа "уроки історії", якими каналами інформації користується, чи розуміє засади воєнної пропаганди);

– від гендеру;

– від соціального статусу тощо.

Та й сама війна у сукупності її військово-технологічних, економічних, політичних, дипломатичних та соціальних аспектів є складним об'єктом для розуміння. Кожну із цих складових можна описати у вигляді конкретних фактів, для подальшого їх оцінювання у респондентів. Наприклад, поставити запитання про вартість одного дня війни; про співвідношення працівників в економіці, необхідних для забезпечення одного військового; про відсоток у фінансуванні війни, який складає іноземна військова допомога; про кількість втрат; про кількість літаків, які були на озброєнні ЗСУ на момент вторгнення, про їх модельний ряд і роки випуску; про кількість емігрантів; про мобілізаційний резерв; підстави для "бронювання" тощо.

Важливим для українського суспільства також є усвідомлення того факту, що виключно силами армії, як спеціалізованого озброєного інструменту держави для відбиття агресії, досягти переваги у війні з РФ не вийде. Сили оборони (у різний час по-різному) мали і мають підтримку і більшості громадян, і волонтерів, і зарубіжних аудиторій, і провідних політиків. Ця підтримка має конкретний фізичний вимір:

– кількість грошової та військової допомоги

– кількість добровольців.

Звідси важливо оцінювати когнітивну складову не лише сил оборони, але й інших "стейкхолдерів війни". Наприклад, для України є критично важливою фінансова та технологічна підтримка демократичних країн. Ми маємо розуміти, чому західний виборець, а , відповідно, і політики імітують стурбованість, не надають необхідну допомогу і ніколи не стануть воювати особисто чи провокувати росію. Оскільки ми маємо оцінити перевагу відносно противника маємо аналізувати також і їх стейкхолдерів: наприклад, розуміння війни китайським керівництвом, російською бюрократією і російським середнім класом.

Мета оцінювання: виявити сильні/слабкі сторони сторін для формування майбутніх ліній зусиль (впливу) на власні і ворожі аудиторії.

Передумовою для отримання когнітивної переваги є якомога більша єдність власних аудиторій у їх розумінні війни та, відповідно, розрізненість бачення у аудиторій противника, оскільки від ступеня узгодженості інтересів різних аудиторій залежить швидкість досягнення компромісів та прийняття рішень.

Критеріями для оцінювання пропонується:

1. По осі "X" розмістимо знання ключових фактів про сучасну війну.
2. По осі "Y" – розуміння зв'язків між окремими фактами та подіями російсько-української війни.

Для отримання бачення когнітивного виміру війни, на нашу думку, слід побудувати графік, на якому розмістити позначки, що відповідатимуть рівню знань та розумінню респондентів (див. рис. 1).

Методами оцінювання аудиторії можуть бути:

- соціологічні опитування
- моніторинг соціальних мереж
- змішаний метод.

У підсумку ми отримаємо картинку, де можна буде виділити кластери (сукупчення відміток респондентів з подібними когнітивним рівнем). Аналіз цих кластерів дозволить зрозуміти соціологічну картину кластеру, та сформуванати бачення конкретної цільової аудиторії. Також, ми отримаємо бачення вектору когнітивного, інформаційного впливу на дану цільову аудиторію. Наприклад, цільова аудиторія 1 (ЦА1) "потребує покращення обізнаності", якщо ми говоримо про дружні аудиторії і навпаки.

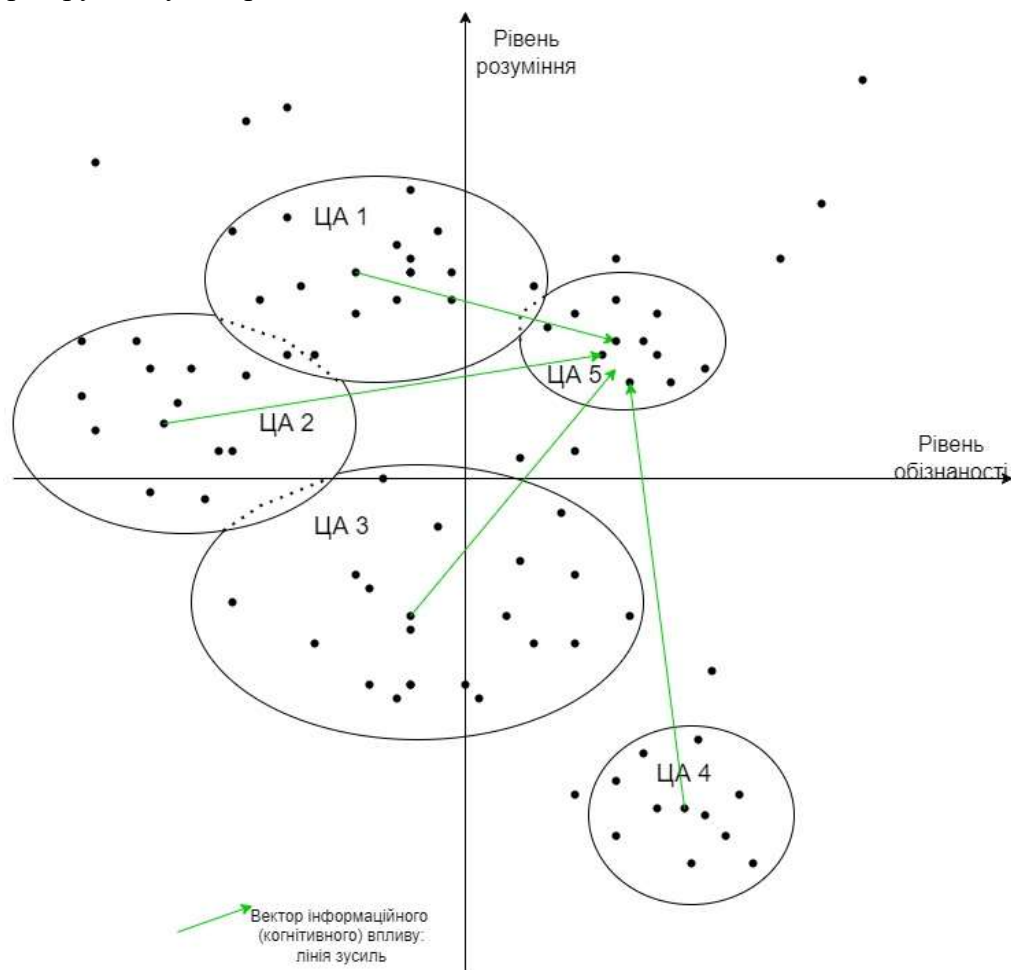

Рис. 1. Кластеризація цільових аудиторій за складовими когнітивної сфери.

Висновок про вектор впливу на аудиторії не буде універсальним, тобто не завжди, наприклад, зростання рівня обізнаності матиме наслідком зближення кластерів за когнітивними показниками і навпаки. Приклад: когнітивні показники офіцерів ЗСУ оперативного і вищих рівнів (ЦА 5 на рис. 1) можуть бути апріорі вище за середні. Тому впливати та покращувати треба буде когнітивні якості ЦА 1-ЦА 4.

Джерела та література

1. Паулаускас К. Чому когнітивна перевага є імперативом.// NATO Review. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2024/02/06/index.html> (дата звернення: 10.04.2024)

УДК: 159.942:159.99

Бамбурак-Кречківська Н., канд. психол. наук, доц.

Комунальний заклад Львівської обласної ради "Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти", Україна

РУМІНАЦІЯ ЯК БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ СУБ'ЄКТИВНОГО ПЕРЕЖИВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Анотація. *Обґрунтовується румінація як мисленнєвий конструктор-процес особистості, який може зреалізовуватися особистістю в різних стилях його прояву з множинними функціональними властивостями та наслідками. Зокрема досліджується конструктивний стиль румінації (зорієнтоване міркування), що спричинює позитивне підкріплення поведінки, пошук розуміння та інсайту та патологічний (неконструктивний, малоадаптивний) стиль румінації, який сприяє зниженню почуття відповідальності та заксуалізовує в особистості низку глибоких негативних емоційних розладів.*

Ключові слова: *румінація, конструктивна румінація, малоадаптивна (неконструктивна, патологічна) румінація, ескапізм, аверсивний досвід.*

Bamburak-Krechkiwska N., Ph.D., Assoc. Prof.

Municipal institution of the Lviv Regional Council "Lviv Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education"

RUMINATION AS A BASIC COMPONENT OF PERSONALITY SUBJECTIVE EXPERIENCE

Abstract. *The study argues for rumination as a cognitive-constructive process of personality, which can manifest in various styles with multiple functional properties and consequences. Specifically, it examines the constructive style of rumination (oriented reflection), which promotes positive reinforcement of behavior, search for understanding and insight, and the pathological (non-constructive, maladaptive) style of rumination, which contributes to reduced sense of responsibility and activates a range of deep **negative emotional disturbances in personality.***

Keywords: *rumination, constructive rumination, maladaptive (non-constructive, pathological) rumination, escapism, aversive experience.*

Умови війни, які є викликом для кожного українця незалежно від вікової категорії, спричинюють низку кризових та травматичних змін у всіх сферах життєдіяльності, які негативно впливають на психічне здоров'я особистості. Перебуваючи в довготривалому хронічному стресі у людини загострюється або ж розвивається нав'язливий тип мислення (румінація), як процес багаторазового надумування («застрягання в голові») або переживання одних і тих самих думок, проблем, які зазвичай не вирішуються і заксуалізують низку емоційних розладів, інсомнію, прокрастинацію, песимізм, генералізовані тривожні розлади, соціофобії, проблеми в харчовій поведінці, ПТСР, депресії тощо [3]. Використовуючи таке функціональне пояснення, дослідники концептуалізували румінацію як унікаючу поведінку